

TAHKİM, TEMEL KURALLAR VE TAHKİM MEVZUATI

TAHKİM SÜRECİ, TEMEL KURALLAR, MEVZUAT

istac

İSTANBUL
TAHKİM
MERKEZİ

Av. Mehmet Rifat BACANLI İSTAC Genel

TANIM

Mevzuatta tanımlama yapılmamıştır. Doktrinde yapılan tanımlamalara göre tahkim;

- Kanunun tahkim yolu ile çözümlenmesine izin verdiği konular kapsamında olmak kaydıyla, taraflar arasında doğmuş veya doğabilecek uyuşmazlıkların devlet yargısında çözümlenmesi yerine, hakem adı verilen kimseler aracılığı ile çözümlenmesi konusunda tarafların anlaşmalarıdır. (Akıncı, Z.)
- Bir hak üzerinde uyuşmazlığa düşmüş olan iki tarafın anlaşarak, bu uyuşmazlığın çözümünü özel kişilere bırakmaları ve uyuşmazlığın özel kişiler tarafından incelenip karara bağlanmasıdır. (Kuru, B.)

TAHKİM SÖZLEŞMESİNİN HUKUKİ NİTELİĞİ

- A. Tahkim Sözleşmesini Usul Hukukuna Dahil Eden Görüş (Kaza Teorisi) Tahkim sözleşmesini usul hukuku sözleşmesi içine dahil eden bu görüş taraftarlarına göre Tahkim Sözleşmesi, taraflar arasında meydana gelmiş olan veya ileride doğması muhtemel ihtilafın aynen normal devlet mahkemelerinde hâkimin verdiği karara benzeyen bir kararla ortadan kaldırılmasını amaçlar.
- B. Tahkim Sözleşmesini Borçlar Kanununa Dahil Eden Görüş (Akit Teorisi) : Bu teori taraftarlarına göre tahkim sözleşmesi tarafların karşılıklı ve birbirine uygun iradelerinin birleşmesi ile meydana gelen bir Borçlar Hukuku sözleşmesidir.
- C. Tahkim Sözleşmesini (Sui Generis) Veya (Muhtelit = Karma) Bir - Sözleşme Olarak Niteleyen Görüş Bu görüş taraftarlarına göre tahkim sözleşmesi tarafların serbest iradelerinin birleşmesi ile meydana gelir, sonra da usul hukukunun böyle bir sözleşmeye yüklediği sonuçları doğurur.
- D. Tahkim Sözleşmesini Bağımsız Bir Sözleşme Olarak Niteleyen Görüş

YARGITAY İÇTİHATLARI BİRLEŐTİRME HUKUK GENEL KURULU ESAS 2016/2 KARAR 2018/4

Tahkim yargılamasına uygulanacak kanun ile ilgili daireler arasında çıkan bir sorunda YARGITAY İÇTİHATLARI BİRLEŐTİRME HUKUK GENEL KURULU ESAS 2016/2 KARAR 2018/4 Sayılı kararı “tahkim sözleşmesi usul hukukuna ait bir sözleşmedir.Yargılama hukukunda etki doğurur ancak sözleşmenin geçerliliğine ilişkin hususlarda maddi hukuk uygulanır.” demiştir.

TEMEL MEVZUAT

- T.C. Anayasası m. 125
- 4686 sayılı «Milletlerarası Tahkim Kanunu»
- 6100 sayılı «Hukuk Muhakemeleri Kanunu»
- 5718 sayılı «Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun»
- 6570 sayılı «İstanbul Tahkim Merkezi Kanunu»
- 4501 sayılı «Kamu Hizmetleri İle İlgili İmtiyaz Şartlaşma ve Sözleşmelerinden Doğan Uyuşmazlıklarda Tahkim Yoluna Başvurulması Halinde Uyulması Gereken İlkelere Dair Kanun»
- 1958 tarihli «Yabancı Hakem Kararlarının Tanınması ve İcrası Hakkındaki New York Sözleşmesi»
- 1961 tarihli «Milletlerarası Ticari Hakemlik Konusundaki Cenevre Avrupa Sözleşmesi»
- 2019 tarihli Singapur Arabuluculuk Konvansiyonu/Arabuluculuk Neticesinde Akdedilen Uluslararası Sulh Sözleşmelerine İlişkin Birleşmiş Milletler Sözleşmesi (*The United Nations Convention on International Settlement Agreements Resulting from Mediation - the "Singapore Convention on Mediation"*)

TAHKİMİN AVANTAJLARI

- Hakemlerin uzman kişiler olması
- Hızlı yargılama
- Tanıma - tenfiz kolaylığı
- Bağlayıcılık
- Özellikle milletlerarası tahkimde devlet mahkemelerine göre taraflar için nötr olması
- İrade serbestisi neticesinde tarafların uygulanacak usul kurallarını, hukuku, tahkim yerini, hakemleri serbestçe seçebilmeleri
- Gizlilik

TAHKİMİN TÜRLERİ

AD HOC TAHKİM

- Arızı, geçici tahkim. Bir kurum seçilmemiştir. Sadece uyuşmazlığın tahkim yolu ile çözüleceği kararlaştırılmıştır. Hakem heyeti, salt o uyuşmazlığa ilişkin olarak oluşturulur. Taraflar uygulanacak kuralları belirlerler. Mahkemenin müdahalesi yüksektir.

UNCITRAL, MTK

KURUMSAL TAHKİM

- Bir kurum tarafından önceden hazırlanmış usul kuralları mevcuttur. Tahkim süreci, bu kurallara göre ve bu kurumun organizasyonunda yürütülür. Taraflarca tahkim şartına hangi kurumun tercih edildiği yazılmalıdır. Mahkemenin müdahalesi yok denecek kadar azdır.

ISTAC, ICC, LCIA

UYGULAMA ALANI

MTK

- Yabancılık unsuru taşıyan ve tahkim yerinin Türkiye olarak belirlendiği veya bu Kanun hükümlerinin taraflar ya da hakem veya hakem kurulunca seçildiği uyuşmazlıklar hakkında uygulanır. (m. 1 / f. 2)
- Bu Kanun, Türkiye’de bulunan taşınmaz mallar üzerindeki aynî haklara ilişkin uyuşmazlıklar ile iki tarafın iradelerine tâbi olmayan uyuşmazlıklarda uygulanmaz. (m. 1 / f. 4)

HMK

- 21/6/2001 tarihli ve 4686 sayılı Milletlerarası Tahkim Kanununun tanımladığı anlamda yabancılık unsuru içermeyen ve tahkim yerinin Türkiye olarak belirlendiği uyuşmazlıklar hakkında uygulanır. (m. 407)
- Taşınmaz mallar üzerindeki aynı haklardan veya iki tarafın iradelerine tabi olmayan işlerden kaynaklanan uyuşmazlıklar tahkime elverişli değildir. (m. 408)

YABANCILIK UNSURU

MTK m. 2

Yabancılık unsuru

Madde 2 – Aşağıdaki hâllerden herhangi birinin varlığı, uyuşmazlığın yabancılık unsuru taşıdığını gösterir ve bu durumda tahkim, milletlerarası nitelik kazanır.

1. Tahkim anlaşmasının taraflarının yerleşim yeri veya olağan oturma yerinin ya da işyerlerinin ayrı devletlerde bulunması.
2. Tarafların yerleşim yeri veya olağan oturma yerinin ya da işyerlerinin; a) Tahkim anlaşmasında belirtilen veya bu anlaşmaya dayanarak tespit edilen hâllerde tahkim yerinden, b) Asıl sözleşmeden doğan yükümlülüklerin önemli bir bölümünün ifa edileceği yerden veya uyuşmazlık konusunun en çok bağlantılı olduğu yerden, Başka bir devlette bulunması.
3. Tahkim anlaşmasının dayanağını oluşturan asıl sözleşmeye taraf olan şirket ortaklarından en az birinin yabancı sermayeyi teşvik mevzuatına göre yabancı sermaye getirmiş olması veya bu sözleşmenin uygulanabilmesi için yurt dışından sermaye sağlanması amacıyla kredi ve/veya güvence sözleşmeleri yapılmasının gerekli olması.
4. Tahkim anlaşmasının dayanağını oluşturan asıl sözleşme veya hukukî ilişkinin, bir ülkeden diğerine sermaye veya mal geçişini gerçekleştirmesi.

TAHKİME ELVERİŞLİLİK

Uyuşmazlığın tahkim yolu ile çözümlenmesi mümkün olmayan alanlar:

- Türkiye’de bulunan taşınmazın aynından kaynaklanan uyuşmazlıklar
- Ceza yargılaması
- İdari yargı
- Kamu düzenine ilişkin davalar (boşanma, nesep)
- İflas davaları, Şirket genel kurul kararlarının iptali, Şirketin feshi
- İş hukukundan kaynaklanan uyuşmazlıklar (işe iade hariç olmak üzere)
- Tüketici hukukundan kaynaklanan uyuşmazlıklar

TAHKİM ANLAŞMASI

MTK m. 4

HMK m. 412

- Tahkim anlaşması, tarafların, sözleşmeden kaynaklı veya kaynaklanmayan aralarında mevcut bir hukukî ilişkiden doğmuş veya doğabilecek uyuşmazlıkların tümünün veya bazılarının tahkim yoluyla çözülmesi konusunda yaptıkları anlaşmadır. Tahkim anlaşması, asıl sözleşmeye konan tahkim şartı veya ayrı bir sözleşme ile yapılabilir.

- (1) Tahkim sözleşmesi, tarafların, sözleşme veya sözleşme dışı bir hukuki ilişkiden doğmuş veya doğabilecek uyuşmazlıkların tamamı veya bir kısmının çözümünün hakem veya hakem kuruluna bırakılması hususunda yaptıkları anlaşmadır. (2) Tahkim sözleşmesi, taraflar arasındaki sözleşmenin bir şartı veya ayrı bir sözleşme şeklinde yapılabilir.

ÖNEMLİ: Tahkim anlaşması yapılması ile uyuşmazlığın devlet mahkemelerinde çözülmesi mümkün olmaz. Uyuşmazlık artık hakemler tarafından yapılacak yargılama ile çözüme kavuşturulur. Tahkim şartına rağmen dava açılırsa ilk itiraz olarak tahkim itirazı yapılır ve mahkeme davayı usulden reddeder.

TAHKİM ANLAŞMASININ ŞEKLİ

MTK m. 4

HMK m. 412

Tahkim sözleşmesi yazılı şekilde yapılır.

Yazılı şekil şartının yerine getirilmiş sayılması için, tahkim sözleşmesinin taraflarca imzalanmış yazılı bir belgeye veya taraflar arasında teati edilen mektup, telgraf, teleks, faks gibi bir iletişim aracına veya elektronik ortama geçirilmiş olması ya da dava dilekçesinde yazılı bir tahkim sözleşmesinin varlığının iddia edilmesine davalının verdiği cevap dilekçesinde itiraz edilmemiş olması yeterlidir.

Asıl sözleşmenin bir parçası hâline getirilmek amacıyla tahkim şartı içeren bir belgeye yollama yapılması hâlinde de tahkim sözleşmesi yapılmış sayılır.

KÖTÜ TAHKİM ŞARTI

Uygulamada en çok karşılaşılan sorunlardan biri, tahkim anlaşmasında veya asıl sözleşmede bir yandan tahkim yoluna gidileceğine ilişkin ifadeler yer alırken, bir yandan da belirli bir mahkemenin yetkili kılınmış olmasıdır. Yargıtay kararlarında, bağımsız bir şekilde yapılan tahkim sözleşmesinin veya tahkim şartının geçerliliği, bu konudaki taraf iradelerinin kesin bir şekilde ortaya konulmasına bağlı tutulmuştur. Yargıtay, tarafların hem tahkim yoluna gitmeye hem yetki şartına ilişkin düzenlemelerde bulunmaları halinde tahkim anlaşmasının geçersiz olacağını birçok kararında vurgulamıştır.

TAHKİM İTİRAZI

MTK m. 5

HMK m. 413

- Tahkim anlaşmasının konusunu oluşturan bir uyuşmazlıkta dava mahkemede açılmışsa; karşı taraf, tahkim itirazında bulunabilir. Tahkim itirazının ileri sürülmesi ve tahkim anlaşmasının geçerliliğine ilişkin uyuşmazlıkların çözülmesi, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun ilk itirazlara ilişkin hükümlerine tâbidir. Tahkim itirazının kabulü halinde, mahkeme davayı usulden reddeder.

- Tahkim sözleşmesinin konusunu oluşturan bir uyuşmazlığın çözümü için mahkemede dava açılmışsa, karşı taraf tahkim ilk itirazında bulunabilir. Bu durumda tahkim sözleşmesi hükümsüz, tesirsiz veya uygulanması imkânsız değil ise mahkeme tahkim itirazını kabul eder ve davayı usulden reddeder.

TAHKİMDE DAVANIN AÇILMASI

MTK m. 10 / A

HMK m. 426

Taraflar aksini kararlaştırmadıkça tahkim davası,

- hakemlerin seçimi için mahkemeye veya tarafların sözleşmesine göre hakem sececek olan kişi, kurum veya kuruluşa başvurulduğu ve eğer sözleşmeye göre hakemlerin seçimi iki tarafa ait ise davacının hakemini seğip kendi hakemini seğmesini diğer tarafa bildirdiği;
 - sözleşmede hakem veya hakem kurulunu oluşturan hakemlerin ad ve soyadları belirtilmiş ise uyuşmazlığın tahkim yoluyla çözümlenmesi talebinin karşı tarafça alındığı tarihte, açılmış sayılır.
 - ”Uygulanacak kanun tahkim sözleşmesinin yapıldığı tarihteki değil ,yargılamanın başladığı tarihteki kanundur.”
- ÖNEMLİ:** Tahkimde davanın açılması, mahkemede dava açılmış gibi sonuç doğurur. Zamanaşımı kesilir, uyuşmazlık hakemlerce çözümlenir. Hakemler, görevi kabul ettikleri takdirde, mahkemeler gibi uyuşmazlığı esaslan incelemek ve karar vermek zorundadırlar.

HAKEMLERİN SEÇİMİ

KURAL: Hakemin/Hakemlerin taraflarca seçilmesi. Taraflar, hakem veya hakemlerin seçim usulünü kararlaştırmakta serbesttir. Üç hakem seçilecek ise taraflardan her biri bir hakem seçer; bu şekilde seçilen iki hakem üçüncü hakemi belirler. Taraflar, hakemlerin sayısını belirlemede serbesttirler. Ancak bu sayı tek olmalıdır. Hakemlerin sayısı taraflarca kararlaştırılmamışsa üç hakem seçilir. MTK=HMK Hakem(ler) tahkim şartında/sözleşmesinde ismen belirlenebilirler.

HAKEM SEÇİLEMEZ İSE:

AD HOC TAHKİM: Hakem / hakemler taraflarca ya da seçmiş oldukları hakemlerce seçilemez ise MAHKEME tarafından hakem seçimi yapılır.

KURUMSAL TAHKİM: Hakem / hakemler taraflarca ya da seçmiş oldukları hakemlerce seçilemez ise KURUM tarafından hakem seçimi yapılır.

HAKEM OLMAYA İLİŞKİN KRİTERLER VAR MI?

MTK m. 7

HMK m. 416

- Gerçek kişiler hakem olarak seçilebilir.
- Başka bir sınırlama/kriter yoktur.

- Gerçek kişiler hakem seçilebilir.
- **Hakemin birden fazla kişiden oluşması hâlinde en az birinin kendi alanında beş yıl ve daha fazla kıdeme sahip bir hukukçu olması şarttır.**
- Başka bir sınırlama/kriter yoktur.

ÖNEMLİ: Kurumsal tahkim seçilmesi ile hakemin gerçek kişi olması birbirinden farklıdır. Kurumsal tahkimde de yargılamayı tahkim merkezi değil, gerçek kişi hakemler yapmaktadırlar. Hakemler yargılamayı yaparken kurumun kuralları uyarınca süreci yürütmektedirler. Hakemlerin seçimi, -tarafarca aksi kararlaştırılmadıkça- kurumun kurallarına tabidir.

HAKEMLERİN YETKİLERİ HAKKINDA KARAR VERMELERİ (COMPETENCE-COMPETENCE KURALI)

MTK m. 7 / H = HMK m. 422 / 1

Hakem veya hakem kurulu, tahkim sözleşmesinin mevcut veya geçerli olup olmadığına ilişkin itirazlar da dâhil olmak üzere, kendi yetkisi hakkında karar verebilir.

Bu karar verilirken, bir sözleşmede yer alan tahkim şartı, sözleşmenin diğer hükümlerinden bağımsız olarak değerlendirilir.

Hakem veya hakem kurulunun asıl sözleşmenin hükümsüzlüğüne karar vermesi, tahkim sözleşmesinin kendiliğinden hükümsüzlüğü sonucunu doğurmaz.

TAHKİM YERİ

MTK m. 9

HMK m. 425/1

Tahkim yeri, taraflarca veya onların seçtiği bir tahkim kurumunca serbestçe kararlaştırılır. Bu konuda bir anlaşma yoksa tahkim yeri, hakem veya hakem kurulunca olayın özelliklerine göre belirlenir.

ÖNEMLİ: Tahkim yerine göre MTK/HMK uygulama alanı bulur. Bununla birlikte hakem kararlarına karşı açılacak iptal davalarında tahkim yeri mahkemeleri yetkili olurlar. Bu nedenlerle tahkim yeri belirlenirken dikkatli hareket etmek, bu hususları göz önünde bulundurmak gerekmektedir.

Kurumsal tahkim tercih edildiğinde tahkim yeri de –taraflarca aksi kararlaştırılmamış ise- kurumun kurallarına göre belirlenir. Örneğin ISTAC kurallarına göre taraflarca aksi kararlaştırılmadıkça, tahkim yeri İstanbul’dur.

TAHKİM USULU VE İRADE MUHTARİYETİ

Tahkime ilişkin milli ve milletlerarası düzenlemeler, taraflara geniş bir irade muhtariyeti tanımaktadır. Tahkim her bir uyuşmazlığın özelliklerine uygun usul ve esas kurallarının seçilmesine imkan vermektedir.

Milletlerarası ticari tahkimde, esasa uygulanacak hukuk ile tahkim usulüne uygulanacak hukuk aynı olmak zorunda değildir. Türk hukukunda hem doktrinde hem de mevzuatımızda, tahkim usulü ile uyuşmazlığın esasına farklı hukukların uygulanması kabul edilmektedir.

- Milletler üstü bir tahkim usulü bulunmamaktadır. Kurumsal ya da ad hoc tahkim kuralları, genellikle tahkim yargılamasının değişik aşamaları bakımından bir çerçeve çizer.
- Bu çerçevenin içeriği ise taraflar, hakem mahkemesi ya da taraflar ve hakemler ile birlikte belirlenir.

LEX ARBİTRİ KAVRAMI

- Lex arbitri, tahkim yargılamasının geçerliliğini idare eden hukuktur.
- Tahkime konu uyuşmazlığın esasına ya da tahkim usulüne uygulanan hukuk değildir.
- Tahkimin tabi olduğu hukuk, kararın otoritesi altında verildiği kanun, otorite kanunu olarak tanımlanabilir.

LEX ARBITRI VE KANUNLAR İHTİLAFI

Lex Arbitri tahkim usulüne uygulanacak kuralları ya doğrudan belirler ya da bir hukuka gönderme yapmakla yetinir. Doğrudan ve emredici olarak belirlenmişse kanunlar ihtilafının varlığı söz konusudur. Öncelikle muhtemel bağlama noktalarının tespit edilmesi gerekir. Bu konudaki iki temel bağlama noktası tahkim yeri ve irade muhtariyedir.

BAĞLAMA NOKTALARI

- Tahkim yeri, tahkimin usuli karakterini yansıtan bir bağlama noktasıdır. Aynen mahkemelerde olduğu gibi, tahkim, hakem mahkemesinin yargılama yaptığı ülke ile sıkı irtibat halindedir.
- İrade muhtariyeti ise, tahkimin akdi niteliğini yansıtan bir bağlama noktasıdır. Akdi ilişkide olduğu gibi tarafların seçtikleri usul kuralları tahkim usulüne uygulanmalıdır.

LEX ARBITRİNİN TESPİT EDİLMESİ

- Lex arbitri, tahkim yeri hukukudur. Günümüzde hem teori hem de uygulamada tahkim yeri esas alınmaktadır. Tahkim yeri, geleneksel olarak mülki (ülkesel) bağlantıyı ifade etmektedir. Tahkim ile bir hukuk sistemi ve seçilen devlet mahkemelerinin yetkisi arasında, hukuki bir bağ kurmaktadır. Newyork Sözleşmesinde de tahkim yeri ilkesi benimsenmiştir.

TÜRK HUKUKUNDA DURUM

Günümüzde tahkim yerindeki emredici hükümler saklı kalmak kaydıyla tahkim usulüne uygulanacak hukukun, taraflar veya hakem mahkemesi tarafından belirlenmesi kabul edilmektedir. Türk hukukunda da, tarafların, tahkim usulüne uygulanacak kuralları, kanunun emredici hükümleri saklı kalmak kaydıyla serbestçe seçebilecekleri kabul edilmiştir.

TAHKİM SÜRESİ VE UZATIMI

MTK m. 10 / B

HMK m. 427

- Taraflar aksini kararlaştırmadıkça, bir hakemin görev yapacağı davalarda hakemin seçildiği, birden çok hakemin görev yapacağı davalarda ise hakem kurulunun ilk toplantı tutanağının düzenlendiği tarihten itibaren bir yıl içinde, hakem veya hakem kurulunca esas hakkında karar verilir.
- Tahkim süresi, tarafların anlaşmasıyla; anlaşamamaları hâlinde ise taraflardan birinin başvurusu üzerine mahkemece uzatılabilir. Mahkemenin, bu konudaki kararı kesindir.
- Başvurunun reddi halinde tahkim süresi sonunda yargılama sona erer.

NOT: ISTAC kuralları uyarınca kural olarak tahkim süresi 6 aydır. Uyuşmazlık seri tahkim kapsamında kalır ya da taraflarca seri tahkim seçilirse tahkim süresi 3 aydır.

GEÇİCİ HUKUKİ KORUMALAR (İHTİYATİ TEDBİR / İHTİYATİ HACİZ)

MTK m. 6

HMK m. 414

- Aksi kararlaştırılmadıkça, tahkim yargılaması sırasında hakem veya hakem kurulu, taraflardan birinin istemi üzerine, ihtiyatî tedbire veya **ihtiyatî hacze** karar verebilir. Hakem veya hakem kurulu, ihtiyatî tedbir veya ihtiyatî haciz kararı vermeyi, uygun bir güvence verilmesine bağlı kılabilir.

- Aksi kararlaştırılmadıkça, tahkim yargılaması sırasında hakem veya hakem kurulu, taraflardan birinin talebi üzerine, bir ihtiyati tedbirin alınmasına veya **delil tespitine** karar verebilir. Hakem veya hakem kurulu, ihtiyati tedbir kararı vermeyi, uygun bir teminat verilmesine bağlı kılabilir.

NOT: Mahkemelerce her zaman geçici hukukî korumaya karar verilebilir. Bu husus yargılamanın tahkimde görülmesine engel değildir.

ISTAC kuralları uyarınca tahkim yargılaması başlamadan önce de **ACİL DURUM HAKEMİ** kuralları uyarınca tayin edilen hakem tarafından uygun görülen geçici hukukî korumaya karar verilebilir.

DURUŐMALAR

MTK m. 11 / A

HMK m. 427

- Hakem veya hakem kurulu, delillerin ikamesi, sözlü beyanlarda bulunulması veya bilirkişiden açıklama istenmesi gibi sebeplerle duruşma yapılmasına karar verebileceği gibi; yargılamanın dosya üzerinden yürütülmesine de karar verebilir. Taraflar, aksini kararlaştırmadıkça, hakem veya hakem kurulu, taraflardan birinin talebi üzerine yargılamanın uygun aşamasında duruşma yapılmasına karar verir.

NOT: Duruşmalarda sözlü savunma yapılır. Tanık dinlenebilir ve çapraz sorguya alınabilir.

Bilirkişiler ve uzmanlar duruşmaya davet edilir. Görüşlerini duruşmada anlatmaları istenir.

Süre sınırı yoktur. Taraflarca belirlenen yerde duruşma yapılabilir.

GÖREVLİ VE YETKİLİ MAHKEME

MTK m. 3

HMK m. 410

- Bu Kanunda mahkeme tarafından yapılacağı belirtilen işlerde, davalının yerleşim yeri veya olağan oturma yeri ya da işyerinin bulunduğu yer **asliye hukuk mahkemesi**; davalının Türkiye’de yerleşim yeri, olağan oturma yeri veya işyeri **yoksa İstanbul Asliye Hukuk Mahkemesi** görevli ve yetkilidir.

- Tahkim yargılamasında, mahkeme tarafından yapılacağı belirtilen işlerde görevli ve yetkili mahkeme, konusuna göre tahkim yeri **asliye hukuk veya asliye ticaret mahkemesidir**. Tahkim yeri belirlenmemiş ise görevli mahkeme, konusuna göre asliye hukuk veya asliye ticaret mahkemesi, yetkili mahkeme ise davalının Türkiye’deki yerleşim yeri, oturduğu yer veya işyeri mahkemesidir.

YARGILAMANIN SONA ERMESİ

MTK m. 13 / B

HMK m. 435

Tahkim yargılaması, nihai hakem kararının verilmesi veya aşağıdaki hâllerden birinin gerçekleşmesi ile sona erer:

- Davalının itirazı üzerine hakem veya hakem kurulunun uyuşmazlığın kesin olarak çözümünde davalının hukuki yararı bulunduğunu kabul etmesi hâli hariç, davacı davasını geri alırsa.
- Taraflar, yargılamanın sona erdirilmesi konusunda anlaşılırsa.
- Hakem (kurulu), başka bir sebeple yargılamanın sürdürülmesini gereksiz veya imkânsız bulursa.
- Tahkim süresinin uzatılmasına ilişkin talep mahkemece reddedilirse.
- Taraflarca kararın oybirliğiyle verilmesi öngörülmesine rağmen, oybirliğiyle karar verilmezse.
- Yargılama giderleri için avans yatırılmazsa.

ÖNEMLİ: Hakem veya hakem kurulunun yetkisi, yargılamanın sona ermesiyle ortadan kalkar. Tek istisnası maddi hatanın giderilmesi, tavzih ve tamamlayıcı karardır.

YARGILAMA GİDERLERİ

MTK m. 16 / B

HMK m. 441

- Hakemlerin ve hakemlerce belirlenen hakem sekreterliği ücretini,
- Hakemlerin seyahat giderlerini ve yaptıkları diğer masrafları,
- Hakem veya hakem kurulu tarafından atanan bilirkişilere ve yardımına başvuru alan diğer kişilere ödenen ücretleri ve keşif giderlerini,
- Hakem veya hakem kurulunun onayladığı ölçüde tanıkların seyahat giderlerini ve yaptıkları diğer masrafları,
- Hakem veya hakem kurulunun, davayı kazanan tarafın varsa vekili için avukatlık asgari ücret tarifesine göre takdir ettiği vekâlet ücretini,
- Mahkemelere yapılacak başvurularda alınan yargı harçlarını,
- Tahkim yargılamasına ilişkin tebligat giderlerini,

NOT: Taraflar aksini kararlaştırmadıkça yargılama giderleri haksız çıkan tarafa yüklenir. Davada her iki taraf da kısmen haklı çıkarsa, yargılama giderleri haklılık durumuna göre taraflar arasında paylaşılır.

istac
ÜYESİ

İSTANBUL
TAHKİM
MERKEZİ

AV. MEHMET RIFAT BACANLI İSTAC GENEL KURULU

Av. Mehmet Rifat BACANLI İSTAC Genel Kurul Üyesi

KARARA KARŞI BAŞVURULABİLECEK HUKUKİ YOL İPTAL DAVASI – GÖREVLİ/YETKİLİ MAHKEME-SÜRE

MTK m. 15

HMK m. 439

Davalının yerleşim yeri veya olağan oturma yeri ya da işyerinin bulunduğu yer asliye hukuk mahkemesi; davalının Türkiye’de yerleşim yeri, olağan oturma yeri veya işyeri yoksa İstanbul **Asliye Hukuk Mahkemesinin bulunduğu yer yönünden yetkili** bölge adliye mahkemesi.

İptal davası, otuz gün içinde açılabilir. Bu süre, hakem kararının veya düzeltme, yorum ya da tamamlama kararının taraflara bildirildiği tarihten itibaren işlemeye başlar.

İptal davasının açılması, kendiliğinden hakem kararının icrasını durdurur.

BAM kararlarına karşı temyiz yolu açıktır.

ÖNEMLİ: İptal davası, hakem kararına karşı başvurulabilecek tek hukuki yoldur. Mahkeme, kararın esasını inceleyemez. Yalnızca kanunda sayılmış sınırlı sebepler yönünden iptal kararı verebilir. İptal davalar öncelikle ve ivedilikle görülür.

- **Tahkim yeri** bölge adliye mahkemesi.
- İptal davası, bir ay içinde açılabilir. Bu süre, hakem kararının veya tavzih, düzeltme ya da tamamlama kararının taraflara bildirildiği tarihten itibaren işlemeye başlar.
- Hakem kararına karşı iptal davası açılması **kararın icrasını durdurmaz.** Ancak taraflardan birinin talebi üzerine hükmolunan para veya eşyanın değerini karşılayacak bir teminat gösterilmek şartı ile kararın icrası durdurulabilir.
- BAM kararlarına karşı temyiz yolu açıktır.

İPTAL SEBEPLERİ

MTK m. 13 / B

HMK m. 435

- Tahkim sözleşmesinin taraflarından birinin ehliyetsiz ya da tahkim sözleşmesinin (MTK: tarafların anlaşmayı tâbi kıldıkları hukuka veya böyle bir hukuk seçimi yoksa Türk hukukuna göre) geçersiz olması,
- Hakem veya hakem kurulunun seçiminde, sözleşmede belirlenen veya kanunlarda (MTK/HMK) öngörülen usule uyulmaması,
- Hakem (kurulu), başka bir sebeple yargılamanın sürdürülmesini gereksiz veya imkânsız bulması.
- Kararın, tahkim süresi içinde verilmemesi.
- Hakem veya hakem kurulunun, hukuka aykırı olarak yetkili veya yetkisiz olduğuna karar vermesi,
- Hakem veya hakem kurulunun, tahkim sözleşmesi dışında kalan bir konuda karar vermesi veya talebin tamamı hakkında karar vermemesi ya da yetkisini aşması,
- Tahkim yargılamasının, usul açısından sözleşmede veya bu yönde bir sözleşme bulunmaması hâlinde, kanunlarda (HMK/MTK) yer alan hükümlere uygun olarak yürütülmemesi ve bu durumun kararın esasına etkili olması,
- Tarafların eşitliği ilkesi ve (HMK: hukuki dinlenilme hakkına) riayet edilmemesi,
- Hakem veya hakem kurulu kararına konu uyuşmazlığın Türk hukukuna göre tahkime elverişli olmaması,
- Kararın kamu düzenine aykırı olması,

KAMU DÜZENİ

Esasa uygulanan hukukun Türk hukukundan farklı olması ya da Türk Hukukunun emredici kurallarına aykırı olması gibi nedenler kamu düzenine aykırılık değildir. Burada esas alınması gereken kıstas; yabancı ilâmın Türk Hukukunda bir veya birden çok kanun hükümlerine aykırı olmasından çok, Türk Hukuku'nun temel değerlerine, Türk genel ahlâk ve adap anlayışına, Türk kanunlarının dayandığı temel adalet anlayışına ve hukuk siyasetine, Anayasa'da yer alan temel hak ve özgürlüklere, milletlerarası alanda geçerli ortak kabul görmüş hukuk prensiplerine, ikili anlaşmalara, gelişmiş toplumların ortak benimsedikleri ahlâk ve adalet anlayışına, medeniyet seviyesine, siyasi ve ekonomik rejimine aykırılık olup olmadığına bakılmalıdır.

1958 NEW YORK SÖZLEŞMESİ (“SÖZLEŞME”)

Uluslararası ticaret hukuku alanındaki en etkili çok taraflı anlaşma 1958 New York Sözleşmesi (“Sözleşme”)’dir. Bu Sözleşme, hakem kararlarının ve tahkim anlaşmalarının kabul edilmesini sağlayan anlaşmalar mozaiği ve tahkim hukuklarının merkezi ögesidir. Tüm dünyada mahkemeler, elli yıldan uzun zamandır Sözleşme’yi gittikçe daha yeknesak ve uyumlu bir biçimde uygulamakta ve yorumlamaktadırlar.

SINGAPUR ARABULUCULUK KONVANSİYONU

- Singapur Arabuluculuk Konvansiyonu/Arabuluculuk Neticesinde Akdedilen Uluslararası Sulh Sözleşmelerine İlişkin Birleşmiş Milletler Sözleşmesi (*The United Nations Convention on International Settlement Agreements Resulting from Mediation - the "Singapore Convention on Mediation"*) bugün Singapur'da imzaya açılmış ve Türkiye'nin de aralarında bulunduğu 46 ülke tarafından imzalanmıştır[1].
- Konvansiyon, UNCITRAL'in (*Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu - The United Nations Commission on International Trade Law*) 25 Haziran-13 Temmuz 2018 tarihlerinde gerçekleştirilen 51. Toplantısında kabul edilmiştir.
- Konvansiyon, arabuluculuk neticesinde akdedilen uluslararası sulh sözleşmelerinin icra edilebilirliğine ilişkin boşluğun doldurulması noktasında büyük bir öneme sahiptir. Konvansiyon; taraflar arasındaki ticari uyuşmazlığı arabuluculuk yoluyla çözüme kavuşturan yazılı ve uluslararası nitelikteki sulh sözleşmeleri bakımından uygulama alanı bulacaktır.
- Konvansiyonun kapsamı dışında kalan sulh sözleşmeleri aşağıdaki gibidir;
- Taraflardan birinin (tüketici) kişisel, ailevi veya ev halkına ilişkin amaçlarla gerçekleştirdiği işlemlerden kaynaklanan bir uyuşmazlığın çözümü için yapılmış olan sulh sözleşmeleri,
- Aile hukuku, miras hukuku ve iş hukukuna ilişkin sulh sözleşmeleri,
- Bir mahkeme tarafından onaylanan ya da yargılama esnasında mahkeme nezdinde gerçekleştirilen sulh sözleşmeleri,
- İlgili mahkemenin bulunduğu ülkede hüküm olarak icra edilebilir nitelikte olan sulh sözleşmeleri,
- Hakem kararı olarak kaydedilmiş ve icra edilebilir nitelikteki sulh sözleşmeleri.

NEDEN TAHKİM-1

AVUKATLIK MESLEĞİNİN VE HUKUKUN
GELECEĞİ

-YAPAY ZEKA

-ENDÜSTRİ 4.0

-YARGIDA YAŞANAN YAPISAL SORUNLAR

- DAHA HIZLI DAHA UCUZ DAHA UZMAN
BİR UYUŞMAZLIK ÇÖZÜM YOLU

SÖZLEŞME HUKUKU VE YAPAY ZEKA

Goldman Sachs'ın da bulunduğu ABD'nin en iyi hukuk şirketlerinden 20 kıdemli sözleşme hukuku avukatı, Law Geex'in yapay zekâsıyla yarışmış. Avukatlara ve yapay zekâyâ 5 tane Amerikan hukuk sisteminde "NDA" olarak geçen bir çeşit gizlilik sözleşmesi verilmiş. Sözleşme toplamda 153 paragraftan oluşmaktadır. Stanford University, Duke University School of Law ve University of Southern California'dan profesörlerin danışmanlığında ve tecrübeli hukukçu Christopher Ray'in bağımsız hakemliği altında yürütülen araştırmanın sonucunda ortaya çıkan sayılar heyecan verici. Verilen işi 20 avukattan en hızlısı 51 dakikada bitirirken en yavaşı 156 dakikada bitirmiş. Yapay zekâ 26 saniyede 5 sözleşmenin tamamını incelemiş. En başarılı avukat %6'lık bir hata oranıyla %94'lük bir başarı elde etmiş. Buna karşılık en başarısız avukatın performansı %67'de kalmış. Tüm avukatların başarı ortalaması ise %85. Yapay zekâ 26 saniyede incelemiş ve tashih etmiş olduğu sözleşmelerdeki başarı oranı %94.

İCRA İFLAS AVUKATI ROSS

IBM, Watson isimli yapay zekâyı esas alarak Ross adında avukat gibi düşünen bir yapay zekâ tasarladı. Ross okuma, anlama, araştırma ve soru sorulduğunda hipotez öne sürme, alıntı ve referanslarla bir sonuca ulaşma gibi işlevlerde bulunabiliyor. Ross basit düzeyde sorulan İngilizce sorulara tüm yasal mevzuattan, emsal kararlardan ve ikincil kaynaklardan yararlanarak hızlı bir şekilde cevap verebiliyor. Ulaştığı çözümleri taradığı veriler doğrultusunda sunan Ross yeni mahkeme kararlarını, yeni yasal düzenlemeleri ve değişiklikleri sürekli kontrol ediyor ve ilerleyen süreçte üreteceği çözümlerinde güncel hukuka uygun kalmasını sağlıyor. Ayrıca tecrübelerden sonuçlar çıkarabildiği gibi işlem yaptıkça geçmiş tecrübelerden elde ettiği kısa yollarla hız da kazanabiliyor. Etkileşime geçtikçe bilgisini artırıyor. Amerikalı Baker-Hostetler adlı yaklaşık 900 avukatın çalıştığı bir avukatlık bürosu, yapay zekalı avukat Ross'u işe aldı.

FACEPTION VE CEZA HUKUKU

Suçluların çoğu zaman halkın arasına karışmış olması yüz tanıma gibi biyometri temelli çözümlerin işlevselliğini kaybetmesiyle sonuçlanabiliyor. Zira potansiyel şüphelilerin büyük çoğunluğu yetkililer tarafından bilinmiyor. Tarama işlemi sadece belirlenmiş kişiler üzerinden gerçekleşiyor. Böyle bir durumda biyometrinin de ötesine geçen bir algılama sistemine ihtiyaç duyuluyor.

İsrail merkezli Faception şirketi , bir kişinin yüz imgesini analiz eden ve otomatik olarak kişiliğini ortaya koyan bir teknoloji geliştirdi. Faception güvenlik kuruluşlarının potansiyel teröristleri ya da suçluları, herhangi bir eylemde bulunmadan önce etkili biçimde tespit etmelerini, odaklanmalarını, takip etmelerini ve tutuklamalarını sağlıyor. Başka bir deyişle, uygulama ile kimliği deşifre olmamış bir kişinin potansiyel bir tehdit olup olmadığını güvenlik ekiplerine bildiriyor

NEDEN TAHKİM-2

MESLEKTAŞLARIN HUKUK UYGULAYICILARININ VE TÜM DAVA TARAFLARININ KENDİLERİNİ TAM OLARAK İFADE EDEBİLDİĞİ , SAVUNMA HAKININ TAM KULLANILDIĞI MESLEKİ TATMİN SAĞLAYAN SÖZLÜ YÖNÜ AĞIR BASAN BİR YARGILAMA USULÜ

HAKEM HAKEM SEKRETERİ VE TARAF VEKİLİ OLARAK ÇOK SAYIDA MESLEKTAŞIMIZIN TEK BİR UYUŞMAZLIKTA AYNI ANDA YÜKSEK GELİR ELDE EDEBİLECEKLERİ BİR UYUŞMAZLIK ÇÖZÜM YOLU

ISTAC TAHKİM ANLAŞMASI

Bu sözleşmeden kaynaklanan veya bu sözleşmeyle ilişkili olan tüm uyuşmazlıklar, İstanbul Tahkim Merkezi Tahkim Kuralları uyarınca nihai olarak tahkim yoluyla çözümlenecektir.

Aşağıdaki hükümler, örnek tahkim şartına eklenebilir:

Acil Durum Hakemine İlişkin Kurallar uygulanmaz.

Tahkim yeri (Şehir / Ülke)'dir.

Tahkim dili (...)’dir.

Hakem sayısı (...) olacaktır.

Uyuşmazlığın esasına (...) hukuku uygulanır.

DEVLET MAHKEMELERİNDE 1,5 MİLYON TL DAVA TUTARI İÇİN ÖDENECEK HARÇ

MİKTARI 103.500 TL (BİLİRKİŞİ VS. MASRAFLAR HARIÇ) İKEN

İSTAC'TA TEK HAKEM İÇİN ÖDENECEK MEBLAĞ 72.300 TL,

HAKEM KURULU İÇİN İSE 102.300 TL'DİR.

HAKEM ÜCRETİ MALİYE BAKANLIĞINA HARÇ OLARAK ÖDENMEK YERİNE HAKEMLİK
YAPACAK MESLEKTAŞLARIMIZA GELİR OLARAK KALACAKTIR.

Hesaplayıcı

UYUŞMAZLIK KONUSUNUN DEĞERİ (TL)			
1 500 000			Hesapla
BAŞVURU HARCİ	İDARİ MASRAF	TEK HAKEM ÜCRETİ	HAKEMLER KURULU ÜCRETİ
300 ₺	14000 ₺	58000 ₺	88000 ₺

* Hakem ücreti 2000 TL'den az olmayacaktır.

ARABULUCULUK- TAHKİM

AV. MEHMET RIFAT BACANLI İSTAC GENEL KURULU
ÜYESİ

istac

İSTANBUL
TAHKİM
MERKEZİ

- Arabuluculuk-tahkim; uyuşmazlık arabuluculukta çözülemediği takdirde arabulucunun işlev değiştirerek nihaî ve bağlayıcı karar verme görevini üstlendiği hakem statüsüne girdiği bir uyuşmazlık çözüm yoludur.
- Arabuluculuk-tahkim yolunda taraflar, uyuşmazlığın çözümünü amacıyla ilk aşama olarak arabuluculuğa başvururlar. Önceden belirlenen bir sürede veya arabulucunun takdir ettiği bir zamanda arabuluculukta müşterek bir anlaşmaya varılamazsa, taraflar uyuşmazlığın tamamını veya sâdece çözülemeyen kısımlarını ikinci aşama olarak tahkim yoluyla çözmeyi kararlaştırırlar.

- Olağan arabuluculuk-tahkim yolunda, tarafsız üçüncü kişi uyuşmazlık çözümlü sürecine bir arabulucu olarak başlar, fakat çözülemeyen herhangi bir konu olursa bunun tahkim yolu ile çözüleceğini tüm taraflar bilir.
- Arabuluculuk-tahkimin en sık görülen kombinasyonu, tahkim öncesi arabuluculuk (pre-arbitral mediation) olup, farklı tarafsız üçüncü kişilerce yürütülebildiği gibi (med-arb different), arabulucu olarak görev yapmaya başlayıp anlaşmaya varılamaması hâlinde hakem olarak görev yapmayı sürdüren aynı tarafsız kişi yönetiminde (med-arb same) de yürütülebilir.

Arbuluculuk-tahkimin taraflara sunduğu genel faydalar Őunlardır:

1. Taraflara, sũreç ũzerinde kontrollerini kaybetmeden uyuşmazlığı cŕozmeleri ve huzurlu bir ortamda iŐlerine devam etmeleri iin yeni bir fırsat sunar.
2. Tahkim unsurunun sũrete bulunmasının taraflar iin ayrı bir cazibesi vardır, ũnkũ uyuşmazlık arbuluculukla cŕozũlemezse tahkim, makul sũre iinde, taraflarca tasarlanacak bir sũrete ve tarafların setiği tarafsız kişinin huzurunda uyuşmazlığın kesin Şekilde cŕozũleceđine dair bir belirlilik sağlar.

3. Arabulucu tarafların güvenini kazanırsa, taraflar arabulucunun tahkim sürecinde uyuşmazlığın esası hakkında karar vermek için iyi bir aday olduğunu düşünür.
4. Arabulucu huzurunda arabuluculuğa harcanan zaman, arabulucu hakem statüsüne girdiğinde arabulucuya karar verebilmesi için yeterli bilgi verilmesini sağlar böylece devam etme ihtimali olan bir tahkim yargılamasında boşa zaman harcanamamış olur.
5. Arabuluculuk-tahkim süreci nispeten daha az şekli olup, genelde kısa sürede ve makul masraflarla sonuç alınır.

- Arabuluculuğun en belirgin zafiyeti, arabulucunun bağlayıcı ve nihaî karar verme gücünden mahrum olmasıdır.
- Buna karşılık arabulucu-hakem, arabuluculukla çözülemeyen her türlü mesele hakkında hakem olarak karar verme kabiliyetine sahiptir.
- Arabuluculuk-tahkim, arabuluculuğun dostane atmosferiyle tahkimin bağlayıcı ve nihaî karar verme kabiliyetini buluşturan bir yöntemdir

- Arabuluculuk tahkimde, hem arabuluculuk (mutabakata dayalı çözüm) hem de tahkimin (bağlayıcılık) kendine has unsurları, her iki yöntemin de olumlu etkilerinden azami ölçüde yararlanabilmek amacıyla bir araya getirilir.
- Arabuluculuk-tahkim, saf arabuluculuğun sahip olduğu tüm faydaları içinde barındırır.
- Arabuluculuk-tahkim bu yönüyle, önce saf arabuluculuğa (pure mediation) sonra farklı bir kişinin hakemlik yaptığı saf tahkime (pure arbitration) ayrı ayrı başvurulmasına nazaran daha etkili bir yöntemdir.

- Arabuluculuk-tahkimin en açık faydası, tarafların ya gönüllü olarak anlaşarak ya da icra kabiliyeti olan bir hükümlerle uyuşmazlıklarının çözüme kavuşmasını sağlamasıdır.
- Tahkimdeki temel tehlike, tarafların gönüllü bir anlaşmaya varmalarının zor olacağı kabulüne dayanmasıdır.
- Taraflar, arabuluculuk-tahkim yönteminin saf tahkimden daha güvenli olacağını da düşünebilir.

- Taraflar, arabuluculuk sürecinde ihtilafli konuları daraltabilir ve çözülemeyen az sayıdaki bazı konuları tahkime bırakabilir.
- Bundan başka arabuluculuk anlaşmayla sonuçlanmazsa, tarafların yeni bir hakem seçerek tüm uyuşmazlığı tekrar en baştan yeni hakeme anlatmasına gerek kalmaz.

- Arabuluculuk-tahkimin saf arabuluculuğa nazaran diğerk bir üstünlüğü, bağlayıcı bir karar verilmesine imkân tanımasıdır.
- Arabuluculukta, tarafsız üçüncü kişinin bağlayıcı bir karar verme yetkisi olmadığından, tarafların öncelikli çabası, her iki tarafça da kabul edilebilecek şekilde uyuşmazlığa bir çözüm bulabilmek üzerinedir.
- Arabuluculuk-tahkim ile saf arabuluculuk arasındaki önemli farklardan biri de, tahkim yargılaması başladıktan sonra ihtilafli tarafların süreci terk etme imkânının olmamasıdır.

- Arabuluculukta anlaşma sağlanamazsa, ihtilafli taraflar tahkime başvurmak zorundadır.
- Arabuluculuk-tahkimdeki tahkim aşaması, zaten tamamlanmış olan vakıaların tespiti ve tarafsız kişinin uyuşmazlık konusunu öğrenmesi dışında klasik tahkim ile aynıdır.
- Tahkim aşaması fiilen başlamadan önce ihtilafli taraflar, tahkim yargılamasında ele alınacak konuları tekrar gözden geçirebilir ve yapılan özel toplantı sonunda ortaya çıkan meseleleri çözmeyi deneyebilirler.

- Arabuluculuk-tahkimin temel faydası, sâdece masraflar ve zamandan tasarruf sağlamak değildir. Hakem, objektif olarak hukuk kurallarını uygulamanın yanında, tarafların geleceğe dönük şahsî menfaatlerini de dikkate alarak kararını oluşturacaktır. Çıkan sonuç olabildiğince taraflar için psikolojik tatmin sağlar.

- Arabuluculukta anlaşma sağlanamaz ya da sâdece kısmi bir anlaşma sağlanır ve özel toplantı da yapılmamışsa tarafların farklı bir tarafsız kişiyi bilgilendirmesine lüzum kalmaz.
- Arabulucu olarak görev yapan tarafsız kişi, zaten ihtilafli konularla ilgili çok şey bildiğinden, zorlanmadan hakem kararı verebilecektir. Tarafların gelecekteki menfaatlerini de göz önünde bulundurarak bir dizi farklı seçeneğe sahip olacaktır.
- Arabuluculuk-tahkim bu yapısıyla, anlaşma sağlanamazsa uyuşmazlığın daha kısa sürede çözülmesini de sağlar.

- Arabuluculuk-tahkim, anlaşmazlığın tamamı karşılıklı anlaşmayla çözülse bile, anlaşmanın hakem kararı şekline büründürülerek maddî anlamda kesin hüküm gücünü haiz ve doğrudan ilâmlı icra yoluyla icra edilebilir bir belge elde edilmesine de imkân tanımaktadır.

ARABULUCULUK-TAHKIMIN SAF TAHKIMDEN ÜSTÜNLÜKLERİ

- Arabuluculuk-tahkim, saf tahkim yolunun bünyesinde barındırdığı bâzı sakıncaları da taşımamaktadır.
- Tahkim son yıllarda “dava yolunun büründüğü yeni şekil” (new litigation) olarak kabul edilmeye başlanmıştır.
- Tahkimin yargısal karakterini taşımayan arabuluculuk-tahkimde ise masraflar azaltıldığı gibi, çekişmeli konunun sayısına bağlı olarak uyuşmazlıklar genellikle bir ilâ yedi gün arasında değişen bir sürede çözülmektedir.

- Taraflar, uyuşmazlık koularını tahkime nazaran daha dostane bir ortamda, uzlaşma havasında samimi bir şekilde müzakere ederler.
- Arabulucu-hakem, tarafları, tahkime başvurma ihtimaline karşı hazırladıkları delillerini incelemeye ve taleplerinin isabetini sorgulamaya yönlendirebilir.

İSTANBUL TAHKİM MERKEZİ ARABULUCULUK-TAHKİM KURALLARI

AV. MEHMET RIFAT BACANLI İSTAC GENEL KURULU
ÜYESİ

istac

İSTANBUL
TAHKİM
MERKEZİ

MADDE 1

Amaç

1.Bu Arabuluculuk-Tahkim Kuralları'nın amacı, arabuluculuk ve tahkime konu olabilecek uyuşmazlıkların İstanbul Tahkim Merkezi nezdinde çözümünde, uyuşmazlık çözüm yolu olarak arabuluculuk ve tahkime beraber yer verilmesi durumunda, takip edilecek usul ve uygulama kurallarının belirlenmesidir.

MADDE 2

Uygulama Alanı

1. Bu Arabuluculuk-Tahkim Kuralları, taraflar arasındaki uyuşmazlığın öncelikle arabuluculuk yöntemiyle, tarafların anlaşamaması halinde ise tahkim yoluyla nihaî olarak çözümleneceği konusunda **anlaşmaları** durumunda uygulanır.

2. Bu Arabuluculuk-Tahkim Kuralları, uyuşmazlıkların İstanbul Tahkim Merkezi Arabuluculuk-Tahkim Kuralları uyarınca çözümleneceğinin kararlaştırıldığı durumda uygulanır. Bunun için, **tarafların, arabuluculuk-tahkim sürecinin İstanbul Tahkim Merkezi nezdinde yapılacağını kararlaştırmaları ya da taraflar arasında uyuşmazlık çözüm yöntemi olarak önceden kararlaştırılan arabuluculuk ve tahkim yöntemlerinin ayrı ayrı İstanbul Tahkim Merkezi'nin ilgili kuralları uyarınca yürütüleceğinin kabul edilmesi yeterlidir.**

3. Taraflar, İstanbul Tahkim Merkezi Arabuluculuk-Tahkim Kuralları'nın uygulanmasını, **“İSTAC” veya “İTM” gibi “İstanbul Tahkim Merkezi”ni** ifade eden bir belirleme ile **“med-arb” veya “ara-tahkim”** gibi “arabuluculuk-tahkim” mekanizmasını ifade eden bir terimi beraber kullanarak kararlaştırabilirler.

4. Bu Arabuluculuk-Tahkim Kuralları, İstanbul Tahkim Merkezi Arabuluculuk Kuralları ve İstanbul Tahkim Merkezi Tahkim Kuralları ile birlikte uygulanır. Bu Arabuluculuk-Tahkim Kuralları'nda **özel hüküm bulunmayan konularda (özellikle arabuluculuk ve tahkim süreçlerinin başlatılması, arabulucu ve hakemlerin seçimi, arabuluculuk faaliyeti ve tahkim yargılaması süreci ve usûlü, bu süreçlerle ilgili masraflar konularında),** İstanbul Tahkim Merkezi Arabuluculuk Kuralları ve İstanbul Tahkim Merkezi Tahkim Kuralları'nın ilgili hükümleri uygulanır.

MADDE 3

Arabuluculuk-Tahkim Anlaşmasının Yapılma Zamanı

1. Taraflar, arabuluculuk-tahkim anlaşmasını, aralarında **belirlenebilir** bir hukukî ilişkiden doğabilecek veya doğmuş bir uyuşmazlığın çözümü için uyuşmazlığın nihaî olarak çözümlenmesine kadar **herhangi bir aşamada yapabilirler.**

2. Bu uyuşmazlığın çözümü için daha önce **müzakere edilmiş** olması, **arabuluculuk yöntemine başvurulmuş olması** veya **tahkim yargılamasının başlatılmış olması**, tarafların arabuluculuk-tahkim anlaşması yapmasına engel olmaz.

3. Tarafların, aralarındaki uyuşmazlığın çözümünü için arabuluculuk yöntemine başvurduktan sonra İstanbul Tahkim Merkezi Arabuluculuk-Tahkim Kuralları uyarınca arabuluculuk-tahkim anlaşması yapmaları durumunda, arabuluculuk sürecine İstanbul Tahkim Merkezi Arabuluculuk-Tahkim Kuralları uyarınca devam edilir.

4. Tarafların, aralarındaki uyuşmazlığın çözümlü için **tahkim yargılaması başlattıktan sonra** İstanbul Tahkim Merkezi Arabuluculuk-Tahkim Kuralları uyarınca arabuluculuk-tahkim anlaşması yapmaları durumunda, **tahkim yargılaması durur** ve uyuşmazlık İstanbul Tahkim Merkezi Arabuluculuk-Tahkim Kuralları'na göre çözümlü. Uyuşmazlığın, İstanbul Tahkim Merkezi Arabuluculuk-Tahkim Kuralları uyarınca arabuluculuk yöntemi ile çözümlenememesi durumunda, durmuş olan tahkim yargılamasına İstanbul Tahkim Merkezi Arabuluculuk-Tahkim Kuralları uyarınca **aynı hakem kurulu ile kalınan yargılama aşamasından** devam edilir.

Eğer daha önce durmuş olan tahkim yargılamasına İstanbul Tahkim Merkezi Arabuluculuk-Tahkim Kuralları uyarınca devam edilmesi tahkim yeri hukuku kuralları, İstanbul Tahkim Merkezi Arabuluculuk-Tahkim Kuralları, İstanbul Tahkim Merkezi Tahkim Kuralları veya hakkaniyet kurallarıyla **çelişkili durumlar** yaratacak ise, taraflardan birinin **yazılı talebi üzerine Divan'ın** vereceği kararlar daha önce durmuş olan tahkim yargılamasına devam edilmemesine ve İstanbul Tahkim Merkezi Arabuluculuk-Tahkim Kuralları uyarınca **yeni bir tahkim davası açılmasına** karar verilebilir.

MADDE 4

Arabuluculuk Süreci, Arabuluculuk Sürecinde Anlaşmaya Varılmaması ve Tahkim Yargılamasının Başlatılması

1. Uyuşmazlığın taraflarından biri, İstanbul Tahkim Merkezi Arabuluculuk Kuralları'nın 4. maddesi uyarınca Arabuluculuk Talebi'nde bulunarak arabuluculuk-tahkim sürecini başlatır. Arabulucu, İstanbul Tahkim Merkezi Arabuluculuk Kuralları'nın 7. maddesi uyarınca atanır ve İstanbul Tahkim Merkezi Arabuluculuk Kuralları'na göre görev yapar.

2. Taraflar, arabuluculuk-tahkim süreci başlatırken veya arabuluculuk sırasında İstanbul Tahkim Merkezi Acil Durum Hakemi Kuralları uyarınca **acil durum hakemi tayini için başvuruda bulunabilirler.** Bu başvuru, **en geç, Arabuluculuk Talebi ile birlikte** yapılır. Acil durum hakemi tayini başvurusu yapıldıktan sonra, arabuluculuk sürecinin devam ediyor olması, İstanbul Tahkim Merkezi Acil Durum Hakemi Kuralları'nın 2. maddesinin 5. fıkrasında belirtilen sürenin işlemesini durdurur.

(Başvurunun Sekretarya tarafından alınmasından itibaren 15 gün içinde başvuruda bulunan tarafın, Tahkim Talebi veya Dava Dilekçesi sunmaması halinde Divan Başkanı, Acil Durum Hakemi'nin görevine son verir.)

Bu süre, arabuluculuk sürecinin sona ermesi ile işlemeye başlar. Acil Durum Hakemi'nin verdiği Geçici Hukuki Koruma Kararı, arabuluculuk sürecinin sona ermesinden sonra tahkim davasının açılmasına kadar İstanbul Tahkim Merkezi Acil Durum Hakemi Kuralları'nın 2. maddesinin 5. fıkrasında belirtilen sürenin geçmesi sonucunda, İstanbul Tahkim Merkezi Acil Durum Hakemi Kuralları'nın 7. maddesinin 6. fıkrasının (a) bendi uyarınca bağlayıcılığını kaybeder.

4. İstanbul Tahkim Merkezi Arabuluculuk Kuralları'nın 12. maddesi uyarınca arabuluculuğun sona erdiği ve tarafların aralarındaki uyuşmazlığın çözümü konusunda anlaşmaya varamadıkları durumda, arabulucu ve taraflar tarafından imzalanan **anlaşamama son tutanağı ile bu durum tespit edilir.** Taraflardan biri tutanağı imzalamak istemediği takdirde, arabulucu bunun sebebini belirterek tutanağı imzalar.

5. Taraflarca aksi kararlaştırılmadıysa, arabuluculuk süreci sona ermeden ve her halükarda arabuluculuk süreci başladıktan sonra **sekiz hafta geçmeden önce tahkim davası açılmaz.**

5. Taraflardan biri arabuluculuk süreci başlamadan, arabuluculuk süreci sona ermeden ve her halükarda arabuluculuk süreci başladıktan sonra sekiz hafta geçmeden önce tahkim davası açarsa, karşı taraf **en geç cevap dilekçesinde tahkim yargılamasının durdurulmasını ve arabuluculuk sürecinin başlatılmasını veya kaldığı yerden devam etmesini** talep edebilir. Hakem kurulunun tahkim yargılamasını durdurmaya karar vermesi üzerine arabuluculuk süreci başlar. Arabuluculuk süreci tarafların anlaşamaması nedeniyle sona ererse taraflardan birinin talebi üzerine tahkim yargılaması kaldığı yerden devam eder. Hakem kurulu, **karşı tarafın talebi üzerine arabuluculuk-tahkim sözleşmesinin ihlalinden doğan zararın karşılanması için için uygun bir tazminata hükmedebilir.**

6. **Tahkim yargılamasının durdurulması, bu yargılama çerçevesinde daha önce verilen ihtiyati tedbirlerin kalkmasına sebep olmaz.**
Ancak taraflar arasındaki uyuşmazlık anlaşma yoluyla çözümlenirse veya arabuluculuk sürecinin ardından tahkim yargılamasına devam edilmezse, aleyhine tedbir kararı verilen tarafın **talep etmesi üzerine, verilen ihtiyati tedbir kararı hakem kurulu tarafından kaldırılır.**

7. Aşağıdaki hallerde, taraflardan biri arabuluculuk sürecini **başlatmadan** veya arabuluculuk süreci **sona ermeden** önce doğrudan tahkim davası açabilir:

a. Taraflar arasındaki uyuşmazlığın **arabuluculuk yöntemiyle çözümlenmesinin olanaksız** olduğunu gösteren hâllerin bulunması;

b. Taraflardan en az birisinin uyuşmazlığın arabuluculuk yöntemiyle çözülmesinde **açık sebeplerden ötürü haklı bir beklentisinin kalmamış olması**;

c. Taraflardan birinin **iflâsı gibi** karşı tarafı zor duruma sokabilecek hâllerde, taraflardan birinin doğrudan tahkim sürecini başlatıp ivedî bir karara ulaşmak istemesi;

d. Taraflardan birinin **arabuluculuk talebine karşı** tarafın İstanbul Tahkim Merkezi Arabuluculuk Kuralları'nın 7. maddesi uyarınca **süresi içinde cevap vermemesi** veya taraflardan birinin **geçerli bir mazereti olmaksızın arabuluculuk toplantılarına üst üste iki defa katılmaması.**

MADDE 5

Arabulucu'nun Hakem Olarak Görev Yapması

1. Arabuluculuk-tahkim veya arabuluculuk süreçlerinde arabulucu olarak görev yapan kişi, **tarafların açık ve yazılı onayı olmaksızın, aynı uyuşmazlık hakkındaki tahkim yargılamasında hakem olarak görev yapamaz.**
2. Arabulucunun hakem olarak görev yapması durumunda, bu Kurallar'ın 6. maddesinde belirtilen **gizlilik ve delillere** ilişkin hükümler saklıdır.
3. Arabuluculuk sürecinin tarafların anlaşmasıyla sona ermesi durumunda, **tarafların sulh anlaşmasının hakem kararı olarak tespit edilmesine** ilişkin İstanbul Tahkim Merkezi Arabuluculuk Kuralları'nın 12. maddesinin üçüncü fıkrası hükmü saklıdır.

AYDINLANMIŞ IRADE

Arabuluculuğun gizli yapısı, bir hakemin sahip olduğu yüksek saygı ve her iki usûle de uyuşmazlıkların çözümlenmesinden önce başvurulma ihtimalinin yüksekliği karşısında, tarafların başlangıçta belirli temel kurallar üzerinde anlaşması şarttır. En azından buna ilişkin kayıt, tarafların, mahkemece atanan bir hakemin, onların uyuşmazlıklarında arabulucu olarak görev yapmasına izin vermek suretiyle arabuluculuk-tahkim usulüne başvurmaya karar vermiş olduğu konusunda açık delil içermelidir.

Söz konusu kayıt şu unsurları da içermelidir:

- (1) Tarafların, arabuluculuk girişimi başarısız olursa arabulucunun bir hakem olarak görev yapacağını bildiğini açıkça belgelemeli;**
- (2) arabuluculuk başarısız olursa, çekişmeli maddî vakıaları bir hakeme sunma yöntemi konusunda anlaşmış olduklarına dair yazılı bir şart içermeli ve**
- (3) uyuşmazlıkları sonradan tahkime intikal ettiğinde, tarafların arabuluculuk süreci hakkında geçerli olan gizlilik koşulundan vazgeçip geçmediğini göstermelidir.**

MADDE 6

Gizlilik ve Arabuluculuk Sürecinde Elde Edilen Bilgi ve Belgelerin Tahkim Yargılamasında Kullanılmaması

1. Taraflar, arabulucu veya arabuluculuğa katılanlar da dahil üçüncü bir kişi, uyuşmazlıkla ilgili olarak tahkim yoluna başvurulduğunda aşağıdaki **beyan veya belgeleri delil olarak ileri süremez ve bunlar hakkında tanıklık yapamaz:**

- a. Uyuşmazlığın arabuluculuk yolu ile sona erdirilmesi için **tarafarca ileri sürülen görüşler ve teklifler;**
- b. Arabuluculuk faaliyeti esnasında, **tarafarca ileri sürülen öneriler veya herhangi bir vakıa veya iddianın kabulü;**

- c. Arabulucunun **çözüm önerisi**;
 - d. Taraflardan herhangi birinin arabulucunun **çözüm önerisini kabul ettiğini veya edebileceğini belirten beyanı**;
 - e. **Sadece arabuluculuk faaliyeti** dolayısıyla hazırlanan belgeler.
2. Birinci fıkrada belirtilen bilgilerin açıklanması ve belgelerin sunulması hakem kurulu tarafından istenemez. Bu bilgi ve belgeler, birinci fıkrada öngörülenin aksine, **delil olarak sunulmuş olsa dahi hükme esas alınamaz**. Hakem kurulu, karşı tarafın talep etmesi üzerine, bu **bilgi ve belgeleri sunan tarafı tahkim yargılamasının tüm giderlerini ödemeye mahkum edebilir**.

3. Birinci fıkrada belirtilen sınırlamalar saklı kalmak koşuluyla, tahkimde ileri sürülebilir deliller, sadece arabuluculukta sunulmaları sebebiyle kabul edilemeyecek deliller haline gelmez.

4. Arabuluculuk sürecinde ortaya çıkan bir delilin tahkimde ileri sürülebilir bir delil olup olmadığı konusunda **herhangi bir tereddüt veya taraflar arasında bir uyuşmazlık varsa, hakem kurulu ilgili delilin içeriğini incelemeden** bu delilin kabul edilip edilemeyeceği konusunda karar verir. Hakem kurulunun **delili incelemeden bu konuda karar verememesi durumunda, hakem kurulu, delilin kabul edilebilirliği konusunda bir bilirkişiyi beş işgünü içinde görüşünü sunmak üzere görevlendirebilir.**

5. Taraflar, arabulucu veya arabuluculuğa katılanlar da dâhil üçüncü bir kişi, birinci fıkrada belirtilen bilgi ve belgeler ile diğer **kayıtları gizli tutmakla yükümlüdür. Söz konusu yükümlülük, arabuluculuk sürecinin ve tahkim yargılamasının tamamlanmasından sonra da devam eder.**

ARABULUCU-HAKEM

Arabulucu ile hakem, üstlendikleri görevler ve kullanacakları hüneler bakımından birbirinden çok farklıdır. Zira arabuluculuk ve tahkim, mahiyeti itibariyle birbirlerinden tümüyle farklı yöntemlerdir. Tahkimde hakemin görevi, tahkim yargılamasını etkin şekilde yönetmek, her iki tarafa da iddia ve savunmalarını eşit koşullar altında sunmaları için fırsat (hukukî dinlenilme hakkı) tanımak ve nihaî hakem kararını verebilmek için, delillere dayalı olarak gereken maddî vakıaları ve hukukî sebeplerini tahlil etmektir. Arabulucu ise, tarafların uzlaşmasını kolaylaştıracak şekilde hünerli olarak tasarlanmış bir süreçte taraflarla birlikte çalışmak, tarafların menfaatlerini ortaya çıkarmak, onların ilişkileri ve saiklerini anlamak, ilgili konumlarındaki güçlü ve zayıf yönlerini keşfetmek, kalıcı (uygulanabilir) çözüm şekilleri üretmelerine yardım etmek ve uzlaşmanın önündeki psikolojik engelleri aşmaları için taraflara yardımcı olmakla görevlidir. Görüldüğü gibi arabulucunun görevi, bir psikoloğun birçok becerisini kullanmayı gerektirirken, hakemin görevi bir hâkimin hünelerini kullanmayı gerektirir.

Her iki disiplin için verilen eğitim de birbirinden farklıdır. Örneğin tahkim eğitiminde, duruşma öncesi sürecin nasıl yürütüleceğine ağırlık verilirken, arabuluculuk eğitiminde tıkanıklıkların nasıl aşılacağı üzerinde önemle durulur. İyi arabulucu ve iyi bir hakem tamamen farklı becerilere sahiptir ve her bir rolde farklı araçlar kullanılır. Her hakem iyi bir arabulucu olmak için gereken hünere sahip olmadığı gibi, her arabulucunun da iyi bir hakem olduğu söylenemez. Bu sebeplerle, arabulucu-hakem olarak faaliyet gösterecek tarafsız kişi seçilirken, bu kişinin her bir görev için sahip olduğu niteliklerin sorgulanması yetmez; fakat aynı zamanda her iki görevi de başarılı şekilde bir araya getirebilecek, sürecin bütünlüğünü bozmayacak, tarafların güveni ve saygısını kazanabilecek olması da önem taşır. Arabulucu-hakem, her iki görevinin de gerektirdiği özel becerilere sahip kişiler arasından seçilmelidir.

İSTANBUL TAHKİM MERKEZİ SERİ TAHKİM KURALLARI

AV. MEHMET RIFAT BACANLI İSTAC GENEL KURULU
ÜYESİ

istac

İSTANBUL
TAHKİM
MERKEZİ

SERİ TAHKİM KURALLARI (STK)

- ❖ EN KISA SÜRE
- ❖ EN AZ MASRAFA
- ❖ EN ETKİN YÖNTEM

SERİ TAHKİM YARGILAMASI ÜLKEMİZ İÇİN
BİR YENİLİK...

SERİ TAHKİM KURALLARI (STK)

- Seri tahkimde bir tahkim yargılaması olup ISTAC kuralları içinde ayrıca ve özel düzenlenmiştir.
- Seri tahkim kurallarında düzenlenmemiş konular olan hakemin reddi, tahkimin dili, yeri, geçici hukuki koruma önlemleri konusunda standart tahkim kuralları uygulanacaktır.

SERİ TAHKİM KURALLARI (STK)

Seri Tahkimin Temel Özellikleri:

- Prensip olarak miktarı 300.000 TL'nin altı davalarda uygulanır.
- Prensip olarak tek hakem.
- Süreler standart tahkim yargılamasından daha kısa.
- Doğrudan dava dilekçesi ile başlar. 15 gün içinde cevap dilekçesi sunulur.
- Hakeme havaleden itibaren 3 ay içinde çözüme ulaştırılır.
- Daha düşük yargılama masrafı ortaya çıkar.
- Taraflar ve vekillerine basit kaliteli, etkin bir yargılama sunar.

SERİ TAHKİM KURALLARI (STK)

Prensip olarak STK miktarı 300.000 TL'nin altı davalarda uygulanır:

- Uyuşmazlık sonradan gelen talepler ile bu miktarın üstüne çıksa dâhi STK uygulanmaya devam eder.
- Taraflar, uyuşmazlık 300.000 TL'den büyük ise STK uygulaması isteyebilirler.
- Taraflar, uyuşmazlık 300.000 TL'den küçük ise STK uygulamasına itiraz edebilirler.
- İtiraz; tek hakem seçim veya tayininden önce yargılamanın başlamasının tarafa tebliğinden itibaren 5 gün içinde sekreteryaya sunulur, itiraz hakkında divan karar verir.

SERİ TAHKİM KURALLARI (STK)

- 300.000 TL sınır
- ICC 01.03.2017 - 2.000.000 USD
- İsviçre Tahkim Merkezi 1.000.000 İsviçre Frankı
- Çin Tahkim Merkezi 5.000.000 Çin Yuanı
- SIAC 6.000.000 USD

SERİ TAHKİM KURALLARI (STK)

Dava Dilekçesi:

- STK mutlaka dava dilekçesi ile başlar.
 - Dilekçede tüm vakıalar, tüm hukukî açıklamalar, tüm belge deliller olmalıdır.
 - Davacı, dava dilekçesi ve eklerini, Sekretarya'ya sunar. Dilekçede aşağıdaki hususlar yer alır:
 - a) Tarafların ve varsa vekillerinin adı soyadı, unvanı, adresleri, telefon ve faks numaraları ile elektronik posta adresleri;
 - b) Uyuşmazlığın konusu, nitelik ve özelliklerine ilişkin açıklamaları;
 - c) Davacının talebinin dayanağını teşkil eden vakıalar ve hukuki açıklamalar;
 - d) Davacı talebinin dayanağını teşkil eden vakıaların ispatı için gerekli belge ve deliller;
 - e) Talep sonucu ile birlikte miktarı belirli olan taleplerin tutarları ve değer tayini mümkün olmayan hallerde diğer taleplerin yaklaşık parasal değerleri;
 - f) Tahkim Anlaşmasının bir nüshası ile hakem sayısı, hakemlerin seçilmesi, tahkim yeri, tahkim dili, uygulanacak hukuk hakkındaki beyanlar
- Dava dilekçesinin Sekretarya tarafından kendisine tebliğinden itibaren 15 gün içinde davalı, cevap dilekçesi ve varsa karşı davası ile bunların eklerini, Sekretarya'ya sunar.

SERİ TAHKİM KURALLARI (STK)

Cevap Dilekçesi:

- Cevap süresi 15 gündür.
 - Cevap dilekçesinde tüm vakıalar, tüm hukukî açıklamalar, tüm belge deliller olmalıdır. Cevap Dilekçesinde aşağıdaki hususlar yer alır:
 - a) Tarafların ve varsa vekillerinin adı soyadı, unvanı, adresi, telefon ve faks numaraları ile elektronik posta adresleri;
 - b) Uyuşmazlığın niteliği, özellikleri, dayanakları ve davacının dilekçesinde belirttiği vakıalar ile hukuki açıklamalara ilişkin cevapları;
 - c) Davacının talep veya taleplerine cevabı;
 - d) Davalının savunmasının ve varsa karşı davadaki taleplerinin dayanağı vakıaların ispatı için gerekli tüm belge ve deliller;
 - e) Davacının teklifi çerçevesinde hakem sayısı ve hakemlerin seçilmesi ile tahkim yeri, tahkim dili, uygulanacak hukuk hakkındaki beyanlar;
 - f) Tahkim anlaşmasının varlığı, geçerliliği ya da içeriğine ilişkin her türlü iddia ve itiraz.
- Karşı dava cevap dilekçesi ile birlikte açılabilir.

SERİ TAHKİM KURALLARI (STK)

Hakem:

- Prensip olarak tek hakem.
- Taraflar dava dilekçesinin davalıya tebliğinden itibaren 15 gün içinde tek hakemi birlikte seçerler.
- Taraflar tek hakem üzerinde anlaşamazsa divan gecikmeksizin tayin eder.

SERİ TAHKİM KURALLARI (STK)

Usulî Zaman Çizelgesi:

- Hakem tayin veya atamasından itibaren 7 gün içinde hazırlanır.
- STK'da zorunludur.
- Hangi işlemin ne zaman yapılacağını belirler.
- Böylece yargılama disiplini, öngörülebilirlik, zaman ve masraf tasarrufu, hızlı yargılama sağlanır.

SERİ TAHKİM KURALLARI (STK)

Tahkikat:

- Hakem uygun bulduğu tüm yöntemleri kullanabilir.
- Dosya üzerinde duruşmasız karar verebilir.
- Duruşma yapılacaksa, duruşma günü en az 15 gün önceden taraflara bildirilmelidir.
- Hakem son dilekçe veya duruşma tarihinden itibaren 1 ay içinde uyuşmazlığın esası hakkında icra edilebilir ve bağlayıcı bir karar verecektir.
- Hakem tarafların eşitliği, hukuki dinlenilme hakkı, usul ekonomisi ilkelerini dikkate almalıdır.

SERİ TAHKİM KURALLARI (STK)

Tahkikat:

- Hakem ikinci dilekçe sunulmamasına karar verebilir.
- Hakem belge ibrazı, tanık, uzman görüşü, keşif gibi vasıtaların yanında uygun bulunduğu tüm yöntemleri kullanabilir.
- Hakem tarafların görüşünü aldıktan sonra duruşmasız karar verebilir.
- Duruşma yapılacak ise en az 15 gün önce taraflara haber verilir.
- Hakem duruşmanın yürütülmesinde tek yetkilidir.
- Hakem son dilekçe veya duruşma tarihinden itibaren 1 ay içinde esas hakkında bağlayıcı bir karar vermelidir.
- 3 aylık süre ancak tarafların veya hakemin talebi üzerine divan tarafından uzatılabilir.

İRDE MUHTARİYETİNİN VE HAKEMLERE TANINAN TAKDİR YETKİSİNİN SINIRLARI

- Tahkim Yerinin Emredici Kuralları
- Tahkim yerinin emredici kuralları, hem taraflara tanınan irade muhtariyetini hem de hakemlere tanınan takdir yetkisini sınırlandırır.
- Tahkim yerinin emredici kuralları, milletlerarası usul hukukunun kamu düzenine ait kurallarıdır. Türk hukukunda hangi kuralların emredici olduğu sayılmamıştır.

A) Eşitlik İlkesi

Asgari usuli standart olarak kabul edilmektedir.

Eşitlik ilkesi tahkim usulünün hakkaniyetini sağlayan unsurlardan birisidir.

Eşitlik ilkesi benzer durumlarda taraflara benzer tarzda davranılması anlamına gelmektedir.

HUKUKI DINLENİLME HAKKI

B) Hukuki Dinlenilme Hakkı

Hukuki dinlenilme hakkı adil yargılanma hakkı ve hakkaniyet ilkesinin unsurlardan birisidir.

Hukuki dinlenilme hakkının muhtevası

Hukuki dinlenilme hakkının içeriği üç unsurdan oluşmaktadır. Bunlar, bilgilendirme, açıklama ve dikkate alınma değerlendirme hakkıdır.

Hukuki dinlenilme hakkının sınırları

1. Makul İmkan :Hukuki dinlenilme hakkı tarafların makul ölçüde iddia ve savunmalarını sunma hakkı sağlar. Makul olmaktan ne anlaşılması gerektiğine hakem mahkemesi karar verecektir.
2. Tarafların Anlaşması:Taraflar tahkim usulünü basitleştirmek için savunma hakkına sınırlama getirebilirler.

SERİ TAHKİM KURALLARI (STK)

İSTAC;

SERİ TAHKİM KURALLARI UYARINCA DOSYANIN TEK HAKEME HAVALİ EDİLMESİNDEN İTİBAREN 3 AY İÇİNDE HAKEM UYUŞMAZLIĞIN ESASI HAKKINDA İCRA EDİLEBİLİR VE BAĞLAYICI BİR KARAR VERECEKTİR.

TEŐEKKÜRLERİMİ VE SAYGILARIMI SUNADIM

Av. Mehmet Rifat BACANLI
İSTAC Genel Kurul Üyesi